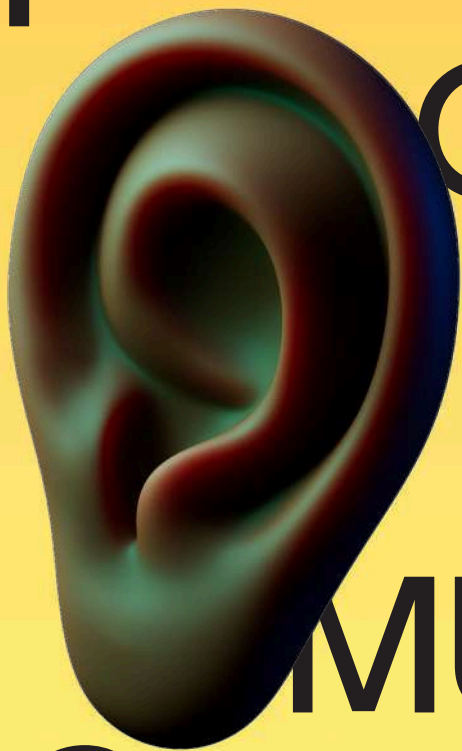

ET
N

XXI Edició

O

MU

SIC

L'ETNO

**PATI DEL CENTRE MUSEÍSTIC
LA BENEFICÈNCIA**

L'ETNO

Aforament limitat. Accés gratuït

Recollida d'entrades a partir del dimarts anterior a cada concert (màxim dos entrades per persona) en el vestíbul de L'ETNO, Museu Valencià d'Etnologia (de 10.00 a 20.00 hores) o a través del web: www.letno.es.

Etnomusic als Pobles:

Les entrades a estos concerts es gestionen des dels respectius ajuntaments.

Direcció de L'ETNO:
Joan Seguí

Coordinació artística:
Paco Valiente

**Coordinador
Etnomusic:**
Francesc Cabañés

Producció:
Rosa Martí
Paco Alba

Administració:
Ana Beltrán
Manolo Bayona
Carmen Almudéver

Revisió de textos:
Unitat de Normalització
Lingüística de la Diputació
de València

Disseny:
Ibán Ramón

ET
N

XXI Edició

O

Festival
de música folk
i del món

—

11 de maig
22 de setembre
2024

—

L'ETNO
Museu Valencià
d'Etnologia

MU

SIC

L'ETNO

ETNOMUSIC

KARLOS NAO QUINTET

*Aire y Compás**

→ 11/05 – 19.00 h

PERIPLS IRRADIANTES

Gravació pòdcast Ràdio 3 Extra

→ 25/05 – 20.00 h

LA MARIA

L'assumpció

→ 25/05 – 22.30 h

AMORES Grup de Percussió

Ubuntu

→ 30/05 – 20.15 h

EL NIDO

Refugios a cielo abierto

→ 01/06 – 22.30 h

MAYALDE

*N'CA Mayalde***

→ 02/06 – 11.30 h

MARIA MAZZOTTA

Onde

→ 07/06 – 20.15 h

CAROLA ORTIZ

Cantareras

→ 08/06 – 22.30 h

ALBA CARMONA i JESÚS GUERRERO

21/09 – 20.15 h

ETNOMUSIC ALS POBLES

EIXA

Endevina

→ 07/07 – 20.00 h

Passeig marítim / carrer

Segrelles

Bellguard

MAYALDE

N'CA Mayalde

→ 26/08 – 22.00 h

Plaza de la Villa

Castielfabib

AMORES

Grup de Percussió

Ubuntu

→ 13/09 – 22.00 h

Plaça Tirant Lo Blanc /

Convent

L'Alcúdia

ALBA CARMONA y JESÚS GUERRERO

→ 22/09 – 19.00 h

Sala Gomis

Ontinyent

*Concert inclòs en el cicle *Música en construcció* (Àrea de Cultura, Diputació de València) / **Concert per a públic familiar en col·laboració amb el SARC

AMB MIRADA DE DONA

Al llarg de 20 anys, ETNOMUSIC s'ha convertit en un projecte marca L'ETNO que ha gaudit d'una certa autonomia que li ha permés configurar la seua oferta amb criteris musicals, territorials i, per descomptat, artístics, sempre carregats de curiositat i noves perspectives. La creació de Perifèric dins del festival, concerts per a públic familiar i Etnomusic als Pobles, en són una prova. Després d'estos anys i de l'acceptació per part del públic, podem afirmar que la fórmula ha tingut bona acollida.

Durant estos anys, un dels reptes de L'ETNO ha sigut mantindre una relació estreta entre allò que s'exhibix en el festival i les exposicions que cada any programa el museu. Un repte no sempre assolit, ja que sovint l'oferta musical del moment no sempre coincidix amb els terminis i els temes tractats en la seua línia expositiva. Enguany ens posem com a fita canviar esta situació per tal de relacionar, tant com es puga, l'oferta temàtica de les exposicions i l'oferta del festival. D'esta manera es pot entendre millor la proposta de 2024.

«Amb mirada de dona», ETNOMUSIC es presenta al públic valencià amb una programació bàsicament femenina per tal de vincular el festival amb l'exposició «Fadrines», una de les exposicions més importants que L'ETNO programarà en 2024. L'exposició ens parla de dones que no es van casar quan calia: fadrines que, per voluntat, subvertiren la norma de casar-se i tindre fills. Prenent este fil conductor, ETNOMUSIC presenta un programa compost bàsicament per dones que, des de diverses perspectives, ens mostren la seua manera de relacionar-se, intimar, estimar, treballar i, per descomptat, crear.

El festival comença amb **La Maria**, una artista valenciana que pertany a una nova fornada d'artistes que estan

trencant clíxés i porten el cant valencià a nous àmbits per tal de mantindre'l com el que és, música popular que la gent escolta i canta.

Mayalde, un dels grups més reconeguts del panorama espanyol de música tradicional, ens oferirà un concert familiar que ens farà reviure els sons de les nostres iaies i iaïos: aquelles primeres cançons fetes, en moltes ocasions, amb objectes de la vida quotidiana. Amb **Amores**, un grup valencià també amb una gran trajectòria i reconeixement internacional, ballarem amb la percussió senegalesa i abraçarem valors de convivència i germanor entre els pobles.

El Nido ens proposa un concert carregat de valors contemporanis partint de ritmes i estructures plenament tradicionals. Un recull de jotes i balls de rogle que, lluny de portar-nos al passat, ens plantegen temes actuals.

Després d'este concert, el festival s'endinsa en un univers plenament femení. Amb **Maria Mazzotta**, una cantant italiana de la Pulla, revisarem, a ritme de tarantelles mesclades amb nous elements, els estats d'ànim que, com les ones de la mar, es poden portar a la tragèdia o a la calma més amable.

Carola Ortiz, amb l'àlbum *Cantareras*, ens porta a l'univers íntim de les dones que, mentre omplien els cànTERS d'aigua al riu —una tasca bàsicament femenina d'una època no tan llunyana—, es contaven els seus pensaments i com se sentien.

El festival es completa amb les actuacions d'**Alba Carmona** i **Eixa**, el projecte de l'artista valenciana Isabel Latorre. En un espectacle que aposta per la paraula, la catalana Alba Carmona ens proposa un viatge eclèctic partint del flamenc que ens portarà a territoris com la cançó d'autoria, la cobla o el bolero. Per la seua part, la cantant i compositora Isabel Latorre ens oferirà un

maridatge exquisit entre les varietats de raïm valencià i la música tradicional del Mediterrani o, fins i tot, el jazz.

Com ja es habitual en el festival, ETNOMUSIC inclourà un concert del cicle *Música en construcció* de l'Àrea de Cultura de la Diputació de València. Enguany tindrem ocasió de gaudir de l'artista valencià **Karlos Nao**, un jove flautista que interpreta música en clau de flamenc. Dins del programa també hi haurà —com des de fa quatre anys— concerts en municipis (Etnomusic als Pobles) i un concert per a públic familiar, en col·laboració amb el SARC de la Diputació de València.

Vos esperem!

KARLOS NAO QUINTET

Aire y Compás

→ 11/05* — 19.00 h

ET MU
N O SIC 2024

Karlos Nao té estudis superiors de flauta en el Conservatori Superior de Música d'Aragó i és màster en Investigació Musical de la Universitat Internacional de València. Com a músic clàssic, ha participat en nombrosos certàmens, com el Concurs Vila de Cox o el Concurs de Joves Intèrprets de Castellnovo, en el qual va obtenir el tercer premi.

La flauta es fa flamenca amb la interpretació de Karlos Nao. La influència i el llegat de flautistes flamencs com Jorge Pardo o Juan Parrilla fluïx per la seua ment i la seua sang. A Karlos, la quarantena li va regalar el temps necessari per a començar a investigar en l'art de les músiques d'arrel. El coneixement que li brinda la formació clàssica i l'actitud intrínseca que té d'estils, com el rock fusió, fan que la versatilitat siga una qualitat que fa única cada actuació.

Acompanyat per un talentós quartet que inclou el cant, el ball, la percussió i la guitarra, l'espectacle *Al compás del viento* es presenta com un viatge musical per pals flamencs en què la versatilitat de Karlos Nao i el seu conjunt crea actuacions úniques que destaquen per la seua singularitat i mestratge, i que establixen un diàleg apassionat amb el públic a través de cada nota.

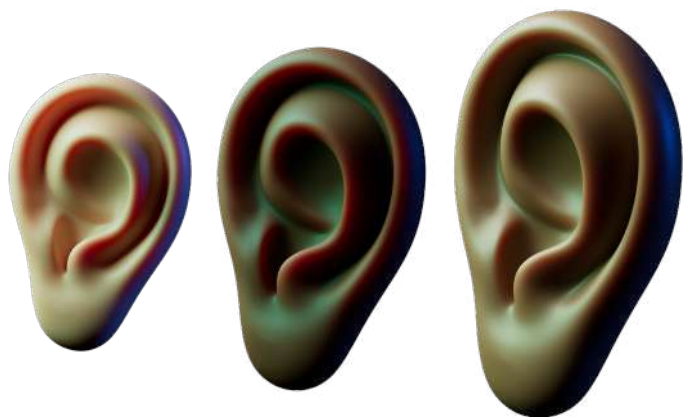
*Concert inclòs en el cicle *Música en construcció* de l'Àrea de Cultura de la Diputació de València. Abans del concert (18.00 h) es farà una visita a l'exposició «No és fàcil ser valencià», la mostra permanent de L'ETNO.

José Cortés (piano)
Javier de la Rosa (guitarra)
Pilar Pacheco (cante)
Lorena Martínez (ball)
Comanche (percussió)
Karlos Nao (flauta)
José María Amador (baix)

PERIPLOS IRRADIANTES

Gravació de pòdcast Ràdio 3 Extra

→ 25/05 — 20.00 h

ET MU
N O SIC 2024

Escoltar el cant d'estil és sentir «una profunda emoció cada vegada que la gola d'un cantaor llança a l'aire la primera frase», explicava Vicent Torrent en *La música popular*. Abans, el versaor li ha recitat al cantant, de ben a prop, a l'oïda, el text improvisat per a l'ocasió. S'acompanya de la rondalla, de vents i de cordes, i en les albaes, d'una dolçaina i un tabal. Esta forma de cantar segueix ben viva als carrers i les places valencianes, gràcies a la transmissió oral i també a les escoles i els conservatoris com el de Catajorra. *Periplos irradiantes* (Ràdio 3 Extra), dirigit per Carlos Ripollés, proposa una conversa intergeneracional amb cantaors, músics i versaors.

Comptarem amb la presència de les cantaores Victòria Sousa, Teresa Segarra, Noelia Llorens *Titana* i Xavier de Bétera; del músic Josep Juste *Mama*, i dels versaors Paco Nicasio, conegut com a Paco de Faura, i Lluís Benlloch.

LA MARIA

L'assumpció

→ 25/05 — 22.30 h
(Etnomusic Perifèric)

ET MU
N O SIC 2024

Maria Bertomeu té una formació musical ancorada a l'Escola de Música d'Oliva des dels sis anys. Està especialitzada en cant valencià pel Conservatori Professional de Catarroja José Manuel Izquierdo, amb Xavier de Bétera com a mestre. Jove i inclassificable, La Maria trenca els motlles artístics que sovint atribuïm al cant d'estil valencià. La cantant s'inscriu en una nova fornada d'artistes que al nostre territori assumixen la tradició com a la millor eina per a la innovació i que, de nou, està convertint la música tradicional en la més popular de les nostres músiques.

Una prova de la força i l'encant de l'artista és el fet que La Maria va ser la gran guanyadora dels Premis Ovidi 2023 de la música valenciana en tres categories, entre les quals es troben millor artista revelació i millor cançó, i també una de les més guardonades en els Premis Carles Santos 2023 de la Generalitat Valenciana.

L'assumpció (2023), el seu esperat primer treball d'estudi produït per Tono Hurtado i publicat per la discogràfica Propaganda pel Fet!, inclou cançons inspirades en estructures del cant valencià i en motius de la música tradicional que la cantant, fent-los evolucionar, convertix en una inconfusible i irresistible proposta regada amb una veu hipnòtica.

La Maria (veu, pandero, guitarró i pandereta)
Carles Ródenas (guitarres)
Genís Ibáñez (teclats)
Sergio Martínez (percussió)

AMORES Grup de Percussió

Ubuntu. Yo soy porque nosotros somos

→ 30/05 — 20.15 h

L'ETNO

→ 13/09 — 22.00 h

Plaça Tirant Lo Blanc / Convent

L'Alcúdia (Etnomusic als Pobles)

ET MU
N O SIC 2024

El 1989, Pau Ballester, Ángel García i Jesús Salvador Chapi van formar Amores Grup de Percussió, projecte que pren el nom de l'obra homònima del compositor John Cage. El seu treball s'ha centrat en la difusió i la divulgació de la música per a percussió a Espanya i han estrenat un gran nombre d'obres dedicades a esta mena d'instruments.

Amores Grup de Percussió ha actuat en els festivals internacionals de percussió i música contemporània, i ha rebut nombrosos elogis de la crítica especialitzada. El grup ha fet diversos espectacles que fusionen la percussió contemporània i les arts escèniques, i ha rebut diversos guardons com el Premi de les Arts Escèniques de la Generalitat Valenciana (2001 i 2003), el Premi Carles Santos de la Música Valenciana (2018) o el Premi Bankia al Talent Musical Valencià en la categoria de formació musical valenciana de caràcter professional.

Ubuntu és un espectacle per a tot el públic que significa 'humanitat': «Érem perquè nosaltres som». És una idea que ens explica que adquirim humanitat a través dels altres, que som mentre les altres persones també són. Esta idea es trasllada a l'escenari, en un concert que unix ritmes ancestrals d'origen africà i minimalisme, en el qual la música del grup Amores i el músic senegalés Asso Mbaye es combina amb la dansa tradicional senegalesa de la ballarina polifacètica Elisabeth Mendy.

Amores Grup de Percussió:
Jesús Salvador Chapi
Pau Ballester
Ángel García

Asso Mbaye i Elisabeth Mendy (dansa)

EL NIDO

Refugios a cielo abierto

→ 01/06 — 22.30 h
(Etnomusic Perifèric)

ET MU
N O SIC 2024

Les cançons d'El Nido partixen dels sons tradicionals de Castella, com a recerca d'orientació i identitat en un present cada vegada més accelerat i convuls. Un treball lluminós, delicat, original, amb records de camp i d'herba, que difumina les fronteres entre gèneres.

Refugios a cielo abierto l'han produït Diego Galán (Fetén Fetén), Jorge Drexler i Fito i Fitipaldis, i reflectix un univers en el qual sonen jotes, *ajechaos*, balls de rogle, llandes de pebre roig i paelles per a parlar-nos d'interessos plenament contemporanis.

Les col·laboracions són un bon reflex d'esta trobada entre la modernitat i la tradició en un disc: David Ruiz, cantant de La M.O.D.A., Ari Rubio, del duo TéCanela, i Orégano, pilar de la música tradicional castellana.

Segons la crítica, *Refugios a cielo abierto* «ho té tot per a figurar entre les coses més belles –i inesperades– que han succeït a la música d'arrel i a la música popular al llarg d'esta temporada» (Fernando Neira en *Hoy por hoy*, Cadena SER). El treball ha comptat amb la ratificació de mitjans especialitzats com *MundoSonoro* o *Jenesaispop*, i ha sonat, a més, en les emissores més importants del país com la Cadena SER o Ràdio 3. El disc es va presentar a Madrid i s'ha pogut gaudir en xicotets pobles i en festivals internacionals, com el Womad de Cáceres i el Womad de Las Palmas de Gran Canària.

Nacho Prada (veu i mandolina)

Álvaro Herreros (violí i veu)

Rodrigo Cachorro (guitarra acústica)

Eneko Lekumberri (bateria i percussió tradicional)

MAYALDE

N'CA Mayalde

→ 02/06* — 11.30 h

Concert per a públic familiar

L'ETNO

→ 26/08 — 22.00 h

Plaza de la Villa

Castielfabib (Etnomusic als Pobles)

ET MU
N O SIC 2024

Mayalde és un grup de música tradicional amb sabor ancestral que des de fa 38 anys s'ha especialitzat en la recuperació de la música de l'ànima. Els seus concerts compilen sons vells i sagrats, quotidians i rurals que ens transporten a la cuina que ens va veure créixer, al riu en què ens banyàrem per primera vegada, o a la forja que els nostres iaïos van aprendre a sentir i a escoltar. Un ventall de sons i atmosferes, de cançons i dites que hem de preservar i ensenyar als més xicotets.

L'originalitat del grup rau a traure música de qualsevol cosa, amanida amb totes les històries i cançons escoltades dels llavis de la gent gran, de la història i els ritmes que només romanen en la memòria i en el record, i que Mayalde exhibix amb honradesa i afecte.

En els seus espectacles, el conjunt usa instruments que han construït ells mateixos i un gran nombre d'objectes quotidians: culleres, orinals, graneres, cassoles, morters, gots, plats, tisores d'esquilar, ossos, bombos, acordions, calders, paelles, badils, regadores, setrills i tapadores. La seua capacitat de renovació i d'investigació creix cada dia i any rere any, amb nous instruments, nous brindis, nous cants i noves històries que fan passar una bona estona al públic.

*Concert programat en col·laboració amb el SARC (Àrea de Cultura de la Diputació de València).

Eusebio (paella, charro i percussió)
Arturo (veu), Laura (veu, percussió i pandero)
Pilar (veu i percussió)

MARIA MAZZOTTA

Onde

→ 07/06 — 20.15 h

ET MU
N O SIC 2024

Maria Mazzota, cantant italiana originària de Salento, és una de les veus més importants de l'escena musical de la regió italiana de la Pulla. Amb un estil carregat de versatilitat, l'artista combina, de manera respectuosa, les característiques vocals d'una zona en la qual es mesclen diverses cultures. Tracta amb naturalitat i sense fissures els sons del sud d'Itàlia i les inflexions de la música balcànica i de l'est d'Europa (Grècia, Albània, Bulgària, Romania, etc.).

A la fi dels anys noranta del segle XX va tindre el primer contacte amb les cançons de la tradició de Salento, on va escoltar les fonts originals i participar activament en la revisió i recuperació d'estes cançons. De 2000 a 2015 va formar part del grup Canzoniere Grecanico Salentino, cosa que va combinar amb les classes magistrals de cant amb prestigiosos artistes del gènere vocal, com Bobby McFerrin, que la va triar per a fer un duo en l'edició de 2008 del festival Bari in Jazz.

Amb *Onde*, Maria Mazzota s'acosta a la mar, al canvi continu que produïxen les ones en un moviment que pot aconseguir la calma o pot transformar-se en un sisme submarí que destrüix i ho arrasa tot. Mentre l'aigua es mou, canviant de forma i força, cada cançó deixa passar sons dins d'una mar d'influències, que es convertix en font d'inspiració i, al mateix temps, en una oportunitat única per a compartir les seues vivències.

Maria Mazzotta (veu, tamborí i percussió)
Cristiano Della Monica (bateria, percussió
i instruments electrònics)
Ernesto Nobili (guitarra elèctrica i guitarra barítona)

CAROLA ORTIZ

Cantareras

→ 08/06 — 22.30 h

ET MU
N O SIC 2024

Carola Ortiz, formada en clarinet clàssic i de jazz a l'Esmuc, treballa en projectes musicals en què es mesclen la improvisació dels clubs de jazz, la disciplina de la música clàssica i la força rítmica i melòdica de les seues arrels ibèriques. Amb tres àlbums al mercat, ha format part del grup Coetus i ha compartit escenari amb artistes com Xabier Díaz, Eliseo Parra, Rocío Márquez, Raül Refree, Raúl Rodríguez, Rosalía o Silvia Pérez Cruz.

Cantareras eren les dones que omplien els cànters d'aigua a les fonts i al riu. Cantant, les dones expressaven els seus mals i penúries, i deien coses que no gosaven dir públicament. El projecte engloba un recull de cançons i romanços extrets de la tradició oral femenina de la península Ibèrica on es parla dels moments importants del cicle vital (el festeig, el casament, la maternitat o la mort), revisitats amb una mirada contemporània i sonoritats del folk, la música medieval, el jazz i l'electrònica.

Amb objectes quotidians i estris de cuina com ara culleres, plats, botelles de licor, paelles, didals, morters i la veu, l'espectacle enllaça les diferents cançons i les històries que contenen, i passa per moments molt diferents amb l'ajuda del disseny de llums i els elements escènics i coreogràfics, cosa que crea un espectacle molt dinàmic i magnètic per al públic.

Carola Ortiz (veu, clarinet i percussió)

**Miriam E. Laffitte (dílruha, viola de gamba,
flautes, percussió i cors)**

Àlex Guitart (SPD, seqüències, lavta, davul i cors)

Carla González (contrabaix, sintetitzador i cors)

ALBA CARMONA i JESÚS GUERRERO

→ 21/09* — 20.15 h

L'ETNO

→ 22/09 — 19.00 h

Sala Gomis

Ontinyent (Etnomusic als Pobles)

ET MU
N O SIC 2024

Com a estudiosa de la música d'arrel, Alba Carmona s'ha mogut durant anys entre els sons de les diferents músiques populars i la música moderna. Amb formació en flamenc per l'Esmuc i amb el Grau Superior de Música com a intèrpret de cant flamenc, la cantant catalana ha pujat a una infinitat d'escenaris de tot el món i ha gravat discos amb artistes amb els quals no ha parat d'aprendre i compartir, com Perico Sambeat, Carlos Saura, Chano Domínguez, Mauricio Sotelo o Miguel Poveda. Després del seu pas per la formació Las Migas, el 2018 va decidir fer un salt com a intèrpret en solitari i, a finals d'este mateix any, va publicar el seu primer disc com a solista, que inclou temes que ha compost la mateixa cantant.

En este format íntim, Alba forma un duo amb el guitarrista Jesús Guerrero, una de les figures més importants de la guitarra flamenca actual i acompanyant habitual d'artistes com Miguel Poveda, Niña Pastori o Carmen Linares.

Les sonoritats més crues de la veu i la guitarra flamenca juguen amb la delicadesa i el virtuosisme a l'hora d'interpretar un repertori variat que combina cants tradicionals del flamenc amb temes propis i versions de Chavela Vargas, Lluís Llach, Carlos Cano i Leonard Cohen, entre d'altres.

*Concert inclòs en ETNOPOBLES.
II Fira de Museus Etnològics Locals.

Alba Carmona (veu)
Jesús Guerrero (guitarra)

EIXA

Endevina

→ 07/07 — 20.00 h

Passeig marítim / carrer Segrelles

Bellreguard (Etnomusic als Pobles)

ET MU
N O SIC 2024

Eixa és el projecte musical personal d'Isabel Latorre, en el qual unix les seues dos facetes musicals, la d'intèrpret i la de compositora. Junt amb Esteban Rodrigo, Alfonso del Corral i Gloria Aleza formen un quartet multiinstrumental que convida el públic a acompanyar-los en un viatge exquisit i emocionant en què cada tema és un univers únic, amb sonoritats i maneres d'expressió pròpies, i en què integren llenguatges de la música antiga, el folk mediterrani o el jazz.

Amb *Endevina*, projecte nominat a millor disc de fusió i mestissatge en els Premis Carles Santos 2023, Eixa explora el paper que el vi ha tingut com a pont entre els diferents pobles del Mediterrani. En el treball, el grup aprofundix en este teler, en els seus llaços, els colors i els sabors, i els traduïx a diferents llenguatges i en creen altres de nous a través de peces amb nom de raïm. Les notes de tast hi aporten idees, llengües i expressions de territoris i coordenades socioculturals diverses que abasten el cant polifònic tradicional de Geòrgia, el tango argentí o les músiques del Mediterrani, i es detenen de manera especial en les nostres varietats i el raïm específicament valencià, com són el monestrell, boval o moscatell.

«El resultat de tot això és una bombolla atemporal orgullosa de la seua pròpia singularitat, en la qual cada cançó demana una identitat pròpia i forma part d'un mateix mosaic» (*Beat València*).

Isabel Latorre (veu, acordió, piano i composició)

**Gloria Aleza (veu, viola d'arc, rabec,
viola de tecles i violoncel)**

Alfonso del Corral (laúto, guitarra hawaiana i guitarra)

Esteban Rodrigo (bateria i percussió)

ETNO MUSIC

**PATIO DEL CENTRO
MUSEÍSTICO LA BENEFICÈNCIA**

L'ETNO

Aforo limitado. Acceso gratuito

Recogida de entradas a partir del martes anterior a cada concierto (máximo 2 entradas por persona) en el vestíbulo de L'ETNO, Museu Valencià d'Etnologia (10.00 a 20.00 horas) o a través de la web: www.letno.es.

Etnomusic als pobles:

Las entradas a estos conciertos se gestionan desde los respectivos ayuntamientos.

CON MIRADA DE MUJER

A lo largo de 20 años ETNOMUSIC se ha convertido en un proyecto marca L'ETNO que ha disfrutado de una cierta autonomía que le ha permitido configurar su oferta con criterios musicales, territoriales y, como no, artísticos, siempre cargados de curiosidad y nuevas perspectivas. La creación dentro del festival de Perifèric, conciertos para familias y Etnomusic als Pobles, así lo dejan patente. Después de estos años y de su aceptación por parte del público podemos afirmar que la fórmula ha tenido buena acogida.

Durante estos años, uno de los retos de L'ETNO ha sido mantener una estrecha relación entre aquello que se exhibe en el festival y las exposiciones que cada año programa el museo. Un reto no siempre logrado ya que a menudo la oferta musical del momento no siempre coincide con los plazos y temas tratados en su línea expositiva. Este año nos ponemos como meta relacionar, dentro de lo posible, la oferta temática de las exposiciones y la propuesta musical del festival. De esta forma se puede entender mejor la propuesta de 2024.

«Con mirada de mujer», ETNOMUSIC se presenta al público valenciano con una programación básicamente femenina para hacer coincidir el festival con la exposición «Fadrines», una de las exposiciones más importantes que L'ETNO realizará en 2024. La exposición nos habla de mujeres que no se casaron cuando era oportuno: solteras que, por voluntad, subvirtieron la norma de casarse y tener hijos. Tomando este hilo conductor ETNOMUSIC presenta un programa compuesto básicamente por mujeres, que desde varias perspectivas nos muestran su manera de relacionarse, intimar, estimar, trabajar y como no, crear.

El festival empieza con **La Maria**, artista valenciana que se inscribe en una nueva hornada de artistas que están rom-

piendo clichés y están llevando el cant valencià a nuevos ámbitos para mantenerlos como lo que son, música popular que la gente escucha y canta.

Mayalde, uno de los grupos más reconocidos del panorama español de música tradicional nos ofrecerá un concierto familiar que nos hará revivir los sonidos de nuestras yayas y yayos: aquellas primeras canciones hechas en muchas ocasiones con cosas de la vida cotidiana. Con **Amores**, grupo valenciano también de gran trayectoria y reconocimiento internacional, bailaremos con la percusión senegalesa abrazando valores de convivencia y hermandad entre los pueblos.

El Nido nos propone un concierto cargado de valores contemporáneos partiendo de ritmos y estructuras plenamente tradicionales. Una compilación de jotas y ruedas burgalesas que lejos de fijarnos en el pasado nos plantean temas actuales.

Después de este concierto el festival se adentra en un universo plenamente femenino. Con **Maria Mazzota**, cantante italiana de la Apulia, revisaremos a ritmo de tarantelas mezcladas con nuevos elementos, los estados de ánimo que como las olas del mar se pueden llevar a la tragedia o a la calma más amable.

Carola Ortiz, con el álbum *Cantareras*, nos lleva al universo íntimo de las mujeres que mientras llenaban los cantaros de agua en el río —trabajo básicamente femenino de una época no tan lejana—, se contaban sus pensamientos y estados de ánimo.

El festival se completa con las actuaciones de **Alba Carmona** y **Eixa**, proyecto de la artista valenciana Isabel La-torre. En un espectáculo que apuesta por la palabra, la catalana Alba Carmona nos propone un viaje ecléctico partiendo del flamenco que nos llevará a territorios como la canción de autor, la copla o el bolero. Por su parte la cantante y

compositora Isabel Latorre nos ofrecerá un exquisito maridaje entre las variedades de la uva valenciana y la música tradicional del mediterráneo o incluso el jazz.

Como ya es habitual en el festival, ETNOMUSIC incluirá un concierto del *Cicle Música en Construcció* del Área de Cultura de la Diputación de València. Este año tendremos ocasión de disfrutar del artista valenciano **Karlos Nao**, joven flautista que trabaja este instrumento en clave de flamenco. Dentro del programa se realizarán -como desde hace cuatro años- conciertos en municipios (Etnomusic als Pobles) y un concierto para familias realizado en colaboración con el SARC de la Diputación de València.

¡Os esperamos!

KARLOS NAO QUINTET

*Aire y Compás**

→ 11/05* — 19.00 h

Karlos Nao tiene estudios superiores de flauta en el Conservatorio Superior de Música de Aragón y es Máster en Investigación Musical en la Universidad Internacional de Valencia. Como músico clásico ha participado en numerosos concursos como el Concurso Villa de Cox o el Concurso de Jóvenes intérpretes de Castelnuovo, en el cual obtuvo el tercer premio. La flauta se hace flamenca de la mano de Karlos Nao. La influencia y el legado de flautistas flamencos como Jorge Pardo o Juan Parrilla fluye por su mente y por su sangre. A Karlos la cuarentena le regaló el tiempo necesario para empezar a investigar en el arte de las músicas de raíz. El conocimiento que le brinda la formación clásica y la actitud intrínseca que tiene de estilos, como el rock fusión, hacen que la versatilidad sea una cualidad que hace única cada actuación.

Acompañado por un talentoso cuarteto que incluye el canto, el baile, la percusión y la guitarra, el espectáculo *Al compás del viento* se presenta como un viaje musical por palos flamencos donde la versatilidad de Karlos Nao y su conjunto crea actuaciones únicas que destacan por su singularidad y maestría, estableciendo un diálogo apasionado con el público a través de cada nota.

José Cortés (piano), Javier de la Rosa (guitarra), Pilar Pacheco (cante), Lorena Martínez (baile), Comanche (percusión), Karlos Nao (flauta), José María Amador (bajo).

*Concierto incluido en el Cicle *Música en construcció* del Àrea de Cultura de la Diputació de Valencia. Antes del concierto (18.00 h) se realizará una visita a la exposición «No és fàcil ser valencià», muestra permanente de L'ETNO.

ET MU
N O SIC 2024

PERIPLOS IRRADIANTES

Grabación de podcast Radio 3 Extra.

→ 25/05 — 20.00 h

Escuchar el cant d'estil es sentir «una profunda emoción cada vez que la garganta de un cantaor lanza al aire la primera frase», explicaba Vicent Torrent en La música popular. Antes, el versor le ha recitado al cantante, muy cerca, al oído, el texto improvisado para la ocasión. Se acompaña de la rondalla, de vientos y de cuerdas, y en las albaes, de una dolçaina y un tabal. Esta forma de cantar sigue muy viva en las calles y las plazas valencianas, gracias a la transmisión oral y también a las escuelas y a conservatorios como el de Catajorra. Periplos Irradiantes (Radio 3 Extra), dirigido por Carlos Ripollés, propone una conversación intergeneracional con cantaores, músicos y versaors.

Contaremos con la presencia de las cantaoras Victorieta Sousa, Teresa Segarra, Noelia Llorens *Titana*, Xavier de Bétera, del músico Josep Juste *Mama* y de los versaors Paco Nicasio *Paco de Faura* y Lluís Benlloch.

LA MARIA

L'assumpció

→ 25/05 — 22.30 h

(Etnomusic Perifèric)

Maria Bertomeu tiene una formación musical anclada en la escuela de música de Oliva desde los 6 años. Está especializada en cant valencià por el Conservatorio Profesional de Catarroja José Manuel Izquierdo, con Xavier de Bétera como maestro. Joven e inclasificable La Maria rompe los moldes artísticos que a menudo atribuimos al cant d'estil valencià. La cantante se inscribe en una nueva hornada de artistas valencianas que en nuestro territorio asume la tradición como la mejor herramienta para la innovación y que, de nuevo, está convirtiendo la música tradicional en la más popular de nuestras músicas.

Prueba de la fuerza y el encanto de la artista es el hecho que La Maria fue la gran ganadora de los *Premis Ovidi 2023* de la música valenciana, en tres categorías, entre ellas la de mejor artista revelación y mejor canción, y también una de las más galardonadas en los *Premis Carles Santos 2023* de la Generalitat Valenciana.

L'Assumpció (2023), su esperado primer trabajo de estudio producido por Tono Hurtado y publicado por la discográfica Propaganda pel Fet!, incluye canciones inspiradas en estructuras del cant valencià y en motivos de la música tradicional que la cantante, haciéndolos evolucionar, convierte en una inconfundible e irresistible propuesta regada con una voz hipnótica.

**La Maria (voz, pandero, guitarrón y pandereta),
Carles Rodenas (guitarras), Genís Ibañez (teclados)
y Sergio Martínez (percusión).**

ET MU
N O SIC 2024

AMORES Grup de Percussió

Ubuntu Yo soy porque nosotros somos

→ 30/05 — 20.15 h

L'ETNO

→ 13/09 — 22.00 h

Plaza Tirant lo Blanc / Convent

L'Alcúdia. (Etnomusic als Pobles)

En 1989 Pau Ballester, Ángel García y Jesús Salvador *Chapi* formaron Amores Grup de Percussió, grupo que toma su nombre de la obra homónima del compositor John Cage. Su trabajo se ha centrado en la difusión y divulgación de la música para percusión en España, estrenando un gran número de obras dedicadas a este tipo de instrumentos.

Amores Grup de Percussió ha actuado en los festivales internacionales de percusión y música contemporánea recibiendo numerosos elogios de la crítica especializada. El grupo ha realizado diversos espectáculos que fusionan la percusión contemporánea y las artes escénicas y ha recibido diferentes galardones como el Premio de las Artes Escénicas de la Generalitat Valenciana (2001 y 2003), el *Premi Carles Santos de la Música Valenciana* (2018) o el Premio Bankia al Talento Musical Valenciano en la categoría de Formación Musical Valenciana de carácter profesional.

Ubuntu es un espectáculo para todos los públicos que significa humanidad: “éramos porque nosotros somos”. Es una idea que nos explica que nos hacemos humanos a través de los otros, que somos en tanto en cuanto los otros también son. Esta idea se traslada al escenario, en un concierto que une ritmos ancestrales de origen africano y minimalismo en el que la música del grupo Amores y el músico senegalés Asso Mbaye se combina con la danza de Elisabeth Mendy, bailarina polifacética de danza tradicional senegalesa.

Amores Grup de Percussió (Jesús Salvador Chapi, Pau Ballester y Ángel García), Asso Mbaye y Elisabeth Mendy (danza).

EL NIDO

Refugios a cielo abierto

→ 01/06 — 22.30 h.

(Etnomusic Perifèric)

Las canciones de El Nido parten de los sonidos tradicionales de Castilla, como búsqueda de orientación e identidad en un presente cada vez más acelerado y convulso. Un trabajo luminoso, delicado, original, con ecos a campo y hierba, que difumina las divisiones entre géneros.

Refugios a cielo abierto ha sido producido por Diego Galán (Fetén Fetén) Jorge Drexler y Fito y Fitipaldis, y refleja un universo en el que suenan jotas, *ajechaos*, ruedas burgalesas, latas de pimentón y sartenes para hablarnos de intereses plenamente contemporáneos.

Las colaboraciones son buen reflejo de este encuentro entre lo moderno y lo tradicional hecho disco: David Ruiz, cantante de La M.O.D.A., Ari Rubio, del dúo TéCanela, y Orégano, pilar de la música tradicional castellana.

Según la crítica *Refugios a cielo abierto* «lo tiene todo para figurar entre las cosas más hermosas – e inesperadas – que les han sucedido a las músicas de raíz, y a la música popular a lo largo de esta temporada» (Fernando Neira – *Hoy por hoy*, Cadena SER). El trabajo ha contado con el refrendo de medios especializados como *MondoSonoro* o *Jenesais-pop*, y ha sonado además en las emisoras más importantes del país como Cadena SER o Radio 3. El disco se presentó en Madrid y se ha podido disfrutar desde pequeños pueblos de todo el país y en festivales internacionales como Womad de Cáceres y Womad de Las Palmas de Gran Canaria.

Nacho Prada (voz y mandolina), Álvaro Herreró (violín y voz), Rodrigo Cachorro (guitarra acústica) y Eneko Lekumberri (batería y percusiones tradicionales).

ET MU
N O SIC 2024

MAYALDE

N'CA Mayalde

→ 02/06* — 11.30 h. Concierto para público familiar
L'ETNO

→ 26/08 — 22.00 h

Plaza de la Villa

Castielfabib (Etnomusic als Pobles)

Mayalde es un grupo de música tradicional con sabor ancestral que desde hace 38 años se ha especializado en la recuperación de la música del alma. Sus conciertos compilan sonidos viejos y sagrados, cotidianos y rurales que nos transportan a la cocina que nos vio crecer, al río en el que nos bañamos por primera vez, o a la fragua en la que nuestros abuelos aprendieron a oír y a escuchar. Un abanico de sonidos y atmosferas, de canciones y dichos que debemos preservar y enseñar a los más pequeños. La originalidad del grupo reside en sacar música de cualquier cosa, aderezada con todas esas historias y canciones escuchadas de los labios de la gente mayor, de la historia y los ritmos que sólo permanecen en la memoria y en el recuerdo y que Mayalde exhibe con honradez y cariño. En sus espectáculos, el conjunto utiliza instrumentos de su propia construcción y un gran número de objetos cotidianos: cucharas, orinales, escobas, cazuelas, morteros, vasos, platos, tijeras de esquila, huesos, bombos, acordeones, calderos, sartenes, badiles, regaderas, aceiteras, tapaderas. Su capacidad de renovación y de investigación se acrecienta cada día y año tras año con nuevos instrumentos, nuevos brindis, nuevos cantares y nuevas historias hacen las delicias del público.

**Eusebio (sartén, charro y percusión), Arturo (voz),
Laura (voz, percusión y pandero) y Pilar (voz y percusión).**

*Concierto realizado en colaboración con el SARC
(Área de Cultura de la Diputación de Valencia).

MARÍA MAZZOTTA

Onde

→ 07/06 — 20.15 h

Maria Mazzota, cantante italiana originaria de Salento, es una de las voces más importantes de la escena musical de la región italiana de Apulia. Con un estilo cargado de versatilidad, la artista combina de forma respetuosa, las características vocales de una zona en la que se mezclan diversas culturas. Trata con naturalidad y sin fisuras desde los sonidos del sur de Italia a las inflexiones de la música balcánica y del este de Europa (Grecia, Albania, Bulgaria, Rumania, etc.).

A finales de los años 90 del siglo XX tuvo su primer encuentro con las canciones de la tradición de Salento escuchando las fuentes originales y participando activamente en la revisión y recuperación de estas canciones. De 2000 a 2015, formó parte del grupo Canzoniere Grecanico Salentino, trabajo que combinó con clases magistrales de canto con reputados artistas del género vocal como Bobby McFerrin, que la eligió para hacer un dúo con ella en la edición de 2008 de Bari in Jazz.

Con *Onde*, Maria Mazzota se acerca al mar, al continuo cambio que producen las olas en un movimiento que puede lograr la calma o puede transformarse en un maremoto que destruye y arrasa todo a su paso. Mientras el agua se mueve, cambiando de forma y fuerza, cada canción deja pasar sonidos dentro de un mar de influencias, que se convierte en fuente de inspiración, y al mismo tiempo en una oportunidad única en la que compartir sus propias vivencias.

María Mazzotta (voz, tamburello y percusión), Cristiano Della Monica (batería, percusiones e instrumentos electrónicos) y Ernesto Nobili (guitarra eléctrica y guitarra barítona).

ET MU
N O SIC 2024

CAROLA ORTIZ

Cantareras

→ 08/06 — 22.30 h.

Carola Ortiz, formada en clarinete clásico y jazz en la Es-muc, trabaja proyectos musicales donde se mezclan la improvisación de los clubes de jazz, la disciplina de la música clásica, y la fuerza rítmica y melódica de sus raíces ibéricas. Con tres álbumes en el mercado ha formado parte de grupo Coetus y ha compartido escenario con artistas como Xabier Díaz, Eliseo Parra, Rocío Márquez, Raül Refree, Raúl Rodríguez, Rosalía o Silvia Perez Cruz.

Cantareras eran las mujeres que llenaban los cántaros de agua en las fuentes y en el río. Cantando, las mujeres expresaban sus males y penurias, y decían cosas que no osaban decir públicamente. El proyecto engloba una compilación de canciones y romances extraídos de la tradición oral femenina de la península ibérica donde se habla de los momentos importantes del ciclo vital (el cortejo, el casamiento, la maternidad o la muerte), revisitados con una mirada contemporánea con sonoridades del folk, la música medieval, el jazz y la electrónica.

Con objetos cotidianos y enseres de cocina como cucharas, platos, botellas de licor, paellas, dedales y morteros y la voz, el espectáculo enlaza las diferentes canciones y sus historias y pasa por instantes muy diferentes, con la ayuda del diseño de luces y los elementos escénicos y coreográficos, creando un espectáculo muy dinámico y magnético para el espectador.

Carola Ortiz (voz, clarinete y percusión), Miriam E. Laffitte (dirluba, viola de gamba, flautas, percusión y coros), Alex Guitart (SPD, secuencias, lafta, davul y coros) y Carla González (contrabajo, sintetizador y coros).

ALBA CARMONA y JESÚS GUERRERO

→ 21/09* — 20.15 h

L'ETNO

→ 22/09 — 19.00 h

Sala Gomis

Ontinyent (Etnomusic als Pobles)

Estudiosa de la música de raíz, Alba Carmona se ha movido durante años entre los sonidos de las diferentes músicas populares y la música moderna. Con formación en flamenco por la Esmuc y Grado Superior de Música como intérprete de cante flamenco, la cantante catalana ha pisado un sinfín de escenarios de todo el mundo y ha grabado discos junto a artistas con los que no ha parado de aprender y compartir como Perico Sambeat, Carlos Saura, Chano Dominguez, Mauricio Sotelo o Miguel Poveda. Tras su paso por la formación Las Migas, en 2018 decidió dar un salto como intérprete en solitario y a finales de ese mismo año publicó su primer disco como solista que incluye temas compuestos por la propia cantante.

En este formato íntimo, Alba forma un dúo con el guitarrista Jesús Guerrero, una de las figuras más importantes de la guitarra flamenca actual y escudero habitual de artistas como Miguel Poveda, Niña Pastori o Carmen Linares.

Las sonoridades más crudas de la voz y guitarra flamenca juegan con la delicadeza y virtuosismo a la hora de interpretar un repertorio variado que combina cantes tradicionales del flamenco con temas propios y versiones de Chavela Vargas, Lluís Llach, Carlos Cano y Leonard Cohen, entre otros.

Alba Carmona (voz), Jesús Guerrero (guitarra).

*Concierto incluido en ETNOPOBLES. II Fira de Museus Etnològics Locals.

ET MU
N O SIC 2024

EIXA

Endevina

→ 07/07 — 20.00 h

Passeig marítim / carrer Segrelles
Bellreguard (Etnomusic als Pobles)

Eixa es el proyecto musical personal de Isabel Latorre, en el que une sus dos facetas musicales, la de intérprete y la de compositora. Junto a Esteban Rodrigo, Alfonso del Corral y Gloria Aleza forman un cuarteto multiinstrumental que invita al público a acompañarlos en un viaje exquisito y emocionante donde cada tema es un universo único con sonoridades y maneras de expresión propias, integrando lenguajes de la música antigua, el folk mediterráneo o el jazz.

Con *Endevina*, proyecto nominado a mejor disco de fusión y mestizaje en los *Premis Carles Santos 2023*, Eixa explora el papel que el vino ha tenido como puente entre los diferentes pueblos del Mediterráneo. En el trabajo, el grupo trabaja este telar, sus lazos, sus colores y sus sabores, traduciéndolos a distintos lenguajes y creando otros nuevos a través de piezas con nombre de uva. Las notas de cata aportan ideas, lenguas y expresiones de territorios y coordenadas socioculturales diversas que abarcan el canto polifónico tradicional de Georgia, el tango argentino, o las músicas del Mediterráneo, deteniéndose de forma especial en nuestras variedades y uvas específicamente valencianas, como son monastrell, bobal o moscatell.

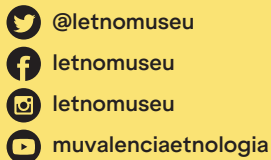
«El resultado de todo esto es una burbuja atemporal orgullosa de su propia singularidad, en la cual, cada canción pide una identidad propia y forma parte de un mismo mosaico» (*Beat Valencia*).

**Isabel Latorre (voz, acordeón, piano y composición),
Gloria Aleza (voz, vihuela de arco, rabel, nyckelharpa y violoncello), Alfonso del Corral (laouto, lap steel y guitarra)
y Esteban Rodrigo (batería y percusión).**

L'ETNO
MUSEU VALENCIÀ
D'ETNOLOGIA

C/ Corona, 36 46003 València
Tel.: 0034 963 883 565
letno@dival.es
www.letno.es

@letnomuseu

letnomuseu

letnomuseu

muvalenciaetnologia

L'ETNO

D | Diputació | Àrea de
V | de València | Cultura

ETNOMUSIC

València | és | *música*

CoHabora / Colabora

sarc Servei d'assistència
i recursos culturals